

رمضان؛ راهی برای توبه، برای بازگشت

الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله و على آله و صحبه و بعد:

بزرگترین سودی که انسان می‌تواند در این ماه کریم به دست بیاورد توبه و بازگشت به سوی پروردگار و محاسبهٔ نفس است.

دربِ توبه باز است و عطای الهی در دسترس و فضل و بزرگواری‌اش هر صبح و شام در برابر ماست؛ اما کجاست آن بازگشته، و کجاست آن خواهان مغفرت الهی؟ این را خداوند متعال گفته است:

{بگو ای بندگان من که بر خودتان با گناهان اسراف روا داشته‌اید، از رحمت پروردگار ناامید نشوید
الله همه گناهان را می‌بخشد، اوست آمرزندهٔ مهربان} [زمر/۵۳]

این ماه فصل توبه و مغفرت است، ماه گذشت و برگشت است، این زمانی است با ارزش‌تر از هر زمان دیگر.

از رسول الله - صلی الله علیه و سلم - به سند صحیح روایت شده است که فرمود:

«خداوند دست خود را بر شب می‌گستراند که گناهکار روز توبه کند و دست خود را بر روز می‌گستراند که گناهکار شب توبه کند تا وقتی که خورشید از مغرب طلوع کند» [به روایت امام مسلم نیشابوری]

بدی‌های ما بسیار است و گذشت او بیشتر، گناهان ما بزرگند و رحمت او بزرگتر، لغزش‌های ما عظیمند و مغفرت او با عظمت‌تر.

خداوند می‌فرماید:

{و آنهایی که اگر فاحشه‌ای انجام دادند یا [با انجام گناه] به خود ظلم کردند به یاد الله افتاده و برای گناهان خود از او طلب آمرزش کردند و چه کسی گناهان را می‌بخشد جز الله، و در حالی که می‌دانند بر انجام آنچه از گناهان [در گذشته] انجام داده‌اند پافشاری نکردند} [آل عمران: ۱۳۵]

پافشاری نکردند، بر انجام گناه اصرار نمودند، اشتباه کردند اما [در حضور خداوند] به اشتباه خود اعتراف کردند، گناه کردند اما استغفار نمودند، و بد کردند اما پشیمان شدند، و الله نیز آنها را مورد آمرزش خود قرار داد.

از رسول الله - صلی الله علیه و سلم - با سند صحیح روایت است که فرمود:

«به خاک مالیده شود بینی آنکه رمضان را دریافت و موردِ آمرزش قرار نگرفت» [به روایت ترمذی و حاکم. نکا: صحیح الجامع: ۳۵۱۰]

رمضان فرصتی است که دیگر تکرار نمی‌شود، چنین فرصتی پیش نمی‌آید مگر اندک، آیا هست تلاشگری که از آن استفاده برَد؟

گناهان سال، همه سال، از پرونده کسی که در این ماه با خداوند صادق باشد پاک می‌شود، اگر از گناهانِ کبیره اجتناب کند...

در حدیث قدسی، الله سبحانه و تعالی خطاب به بندگانش می‌فرماید:

«ای بندگان من، شما شب و روز گناه می‌کنید و من همه گناهان را می‌بخشم، پس از من طلب بخشش کنید تا شما را ببامرزم» [به روایت امام مسلم]

گناه، جزو طبیعت ماست؛ اما برخی از ما توبه می‌کنند و برمی‌گردند و از خداوند طلب آمرزش می‌کنند، و برخی دیگر بر آن پای فشاری می‌کنند و ادامه داده و تکبر می‌ورزند و این گروه دومی همان گروه نگون‌بخت و گم شده از راه هدایتند.

باز خداوند در حدیث قدسی می‌فرماید:

«ای فرزندِ آدم، تو مرا فراخواندی و به من امید نبستی مگر اینکه هر آنچه کرده بودی را بخشیدم و [تعداد گناهانت] برایم مهم نیست» [به روایت ترمذی]

ای روزه‌داران! این ماه، فرصتِ ماست برای توبهٔ نصوح، و این روزها همه‌اش غنیمت است. آیا از این فرصت و از این غنیمت استفاده می‌بریم؟

خیلی‌ها رمضان گذشته را با ما روزه گرفتند سپس به سوی پروردگار بازگشتند؛ رفتند با اعمال خود، و آثار خود را بر جا گذاشتند، و ما به این رمضان رسیدیم.

برادرم، خواهرم، می دانی که:

از علامت‌های قبول روزه‌داران به درگاه خداوند متعال، صدق در توبه و عزم به بازنگشتن به گناه و پشیمانی از آن است.

{و اوست که توبه را از بندگانش می‌پذیرد و از بدی‌ها درمی‌گذرد و می‌داند که چه می‌کنید} [شوری/۲۵]

و از رسول الله - صلی الله علیه و سلم - روایت است که فرمود:

«قسم به آنکه جانم در دست اوست، اگر شما گناه نکنید [به مانند فرشتگان] خداوند شما را خواهد برد و گروهی را خواهد آورد که گناه کنند و از خداوند طلب بخشش کنند و بخشیده شوند» [به روایت مسلم]

آنکه در رمضان توبه نکند کی توبه خواهد کرد؟ آنکه در این ماه به سوی پروردگارش بازنگردد کی برخواهد گشت؟

بعضی از روزه‌داران در ماه رمضان به راه درست می‌روند اما تا رمضان تمام شد و روزه پایان یافت به همان حال قبل از رمضان باز می‌گردند و تمام آنچه را در رمضان ساخته‌اند ویران می‌کنند و تمام عهدهایی را که با پروردگار بسته‌اند زیر پا می‌گذارند. همه عمرشان همینطور در ساختن و ویران کردن و بستن و نقض کردن می‌گذرد...

بسیاری از سلف [پیشینیان صالح از صحابه و تابعین و تابع تابعین] با پایان یافتن رمضان در فراقش می‌گریستند و بر رفتنش تاسف می‌خوردند و این از صفای دل و روشنی درونشان بود.

دکتر عائض القرنی / ترجمه: ابوعمار - بیداری اسلامی